

Järjestöfoorumi

Lapin näkökulma sote- uudistukseen

26.11.2021

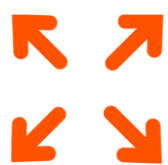
RIITTA LUOSUJÄRVI, LAPIN VÄLIAIKAISEN VALMISTELUTOIMIELIMEN 1.VPJ

Sote-uudistuksen tavoitteet

- ▶ kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja
- ▶ turvata yhdenvertaiset ja laadukkaat sosiaali- ja terveyspalvelut sekä pelastustoimen palvelut kaikille suomalaisille
- ▶ parantaa palveluiden saatavuutta ja saavutettavuutta erityisesti perustasolla
- ▶ turvata ammattitaitoisen työvoiman saanti
- ▶ vastata yhteiskunnallisten muutosten mukanaan tuomiin haasteisiin
- ▶ hillitä kustannusten kasvua
- ▶ parantaa turvallisuutta

LAPIN HYVINVOINTIALUE

21 kuntaa

176 665 asukasta

Pinta-ala 100 367 km²

Simosta Nuorgamiin 620 km,
Posiolta Kilpisjärvelle 550 km

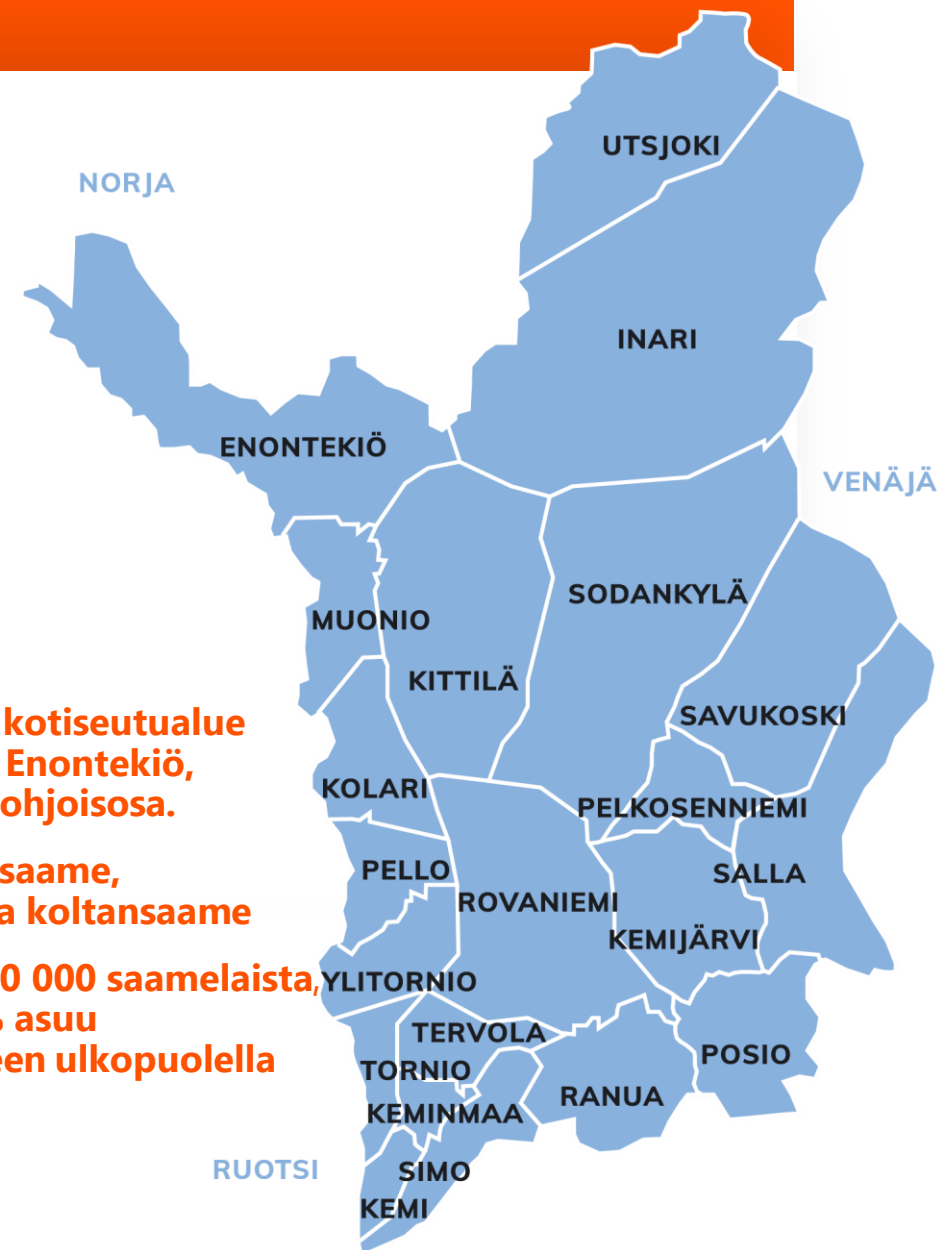
Ennen uudistusta:

2 sairaanhoitopiiriä (Lapin ja Länsi-Pohjan)
ja erityishuoltopiiri
19 terveydenhuollon järjestäjää,
21 sosiaalihuollon järjestäjää

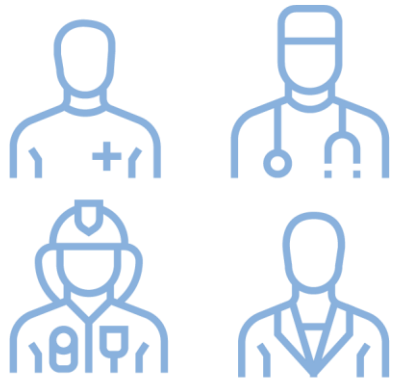
Saamelaisten kotiseutualue
Utsjoki, Inari, Enontekiö,
Sodankylän pohjoisosa.

Kieliä pohjoissaame,
inarinsaame ja koltansaame

Suomessa n 10 000 saamelaista,
joista yli 60 % asuu
kotiseutualueen ulkopuolella

SIIRTYVÄ HENKILÖSTÖ

YHTEENSÄ 7350 HENKILÖÄ

Sosiaali- ja terveydenhuolto noin 7200

Pelastuslaitos noin 150

31 sopimuspalokuntaa,

joissa 800 sopimuspalokuntalaista

RAHOITUS JA IT

RAHOITUS

**SOTE-JÄRJESTELMIÄ
(tietojärjestelmätuotteita)**

JÄRJESTÖYHTEISTYÖ

- ▶ Suunnittelukokous valmistelun rakenteesta 25.10.
- ▶ Tunnistettava järjestöjen erilaiset tehtävät:
  - yleishyödylliset,
  - palvelun tuottajat (lakisääteiset ja ei-lakisääteiset palvelut),
  - hybridi-organisaatiot (stea rahaa, vapaaehtoistoimintaa ja palvelutuotantoa)
- ▶ Järjestöneuvottelukunta esittää järjestöjen edustajaa yhdyspintatyöryhmään.

Järjestöjen ja hyvinvointialueiden yhteistyön lakiperusta

(Tässä vaiheessa HE 241/2020 vp)

STM	Valtakunnallinen	Järjestöjen kuuleminen valtakunnallisissa strategisissa tavoitteissa (JL, 22 §)	Valtakunnallinen vaikuttaminen	Järjestöt	
		Sosiaali- ja terveydenhuollon neuvottelukunnan yhteistyö järjestöjen kanssa (JL, 23 §)			
Hyvinvointialue	TKI	Yhteistyö tutkimusperustaisessa kehittämistoiminnassa (JL, 32 §)	TKI		
	Asiakasrajapinta	Sote-palvelut	Palveluiden hankinta yksityisiltä palvelutuottajilta, ml. järjestöiltä (JL, 12 §)		Palvelukokonaisuus
		Palveluketjujen ja –kokonaisuuksien luonti ja yhteensovittaminen (JL, 10 §) – sote-palvelut & hyte-toiminnot, ks. alla			
	Hyte	Järjestöjen tarjoama yleishyödyllinen toiminta osana palveluketjua tai –kokonaisuutta (JL, 7§, ks. perustelut)			
	Strategia-yhteistyö	Hyvinvointikertomuksen ja –suunnitelman laadinta, perusteluissa yhteistyötahona järjestöt (JL, 7 §)	Strategia-yhteistyö		
		Hyvinvointialuestrategiassa asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet (perusteluissa järjestöt, HaL, 41 §)			
	Neuvottelumekanismit	Vuotuiset neuvottelut mm. järjestöjen kanssa hyten tavoitteista, toimenpiteistä, yhteistyöstä ja seurannasta (JL, 7 §)	Neuvottelumekanismit		
		Vaikuttamistoimielinten toiminta , osin (HaL 32 §) + vapaaehtoiset yhteistyöelimet (ks. Perustelut)			
	Järjestöjen toiminta-edellytykset	Hyte-järjestöjen toimintaedellytysten ja vaikutusmahdollisuuksien tuki (JL, 7 §)	Järjestöjen toiminta-edellytykset		
		Asukkaiden sekä järjestöjen ja muiden yhteisöjen oma-aloitteisen asioiden suunnittelun ja valmistelun tuki (HaL, 29 §)			
Hyvinvointialueilla viestintävelvoite järjestöille (HaL, 34 §)					

Vaikuttamisfoorumit hyvinvointialueella

- ▶ Nuorisovaltuusto
- ▶ Vammaisneuvosto
- ▶ Vanhusneuvosto
- ▶ Muut?
- ▶ Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhteistyö: kunnat, hyvinvointialueet, järjestöt
- ▶ Osallistamisen keinot

Erityiskysymyksiä Lapin hyvinvointialueella

- ▶ Harva asutus, melko pieni väestöpohja
- ▶ Palvelujen saavutettavuus suurempi kysymys kuin tiiviisti asutuilla alueilla
- ▶ Pelastuslaitos on jo maakunnallinen, mikä helpottaa valmistelua
- ▶ Kaksi sairaanhoitopiiriä, mikä edellyttää yhteistä pohdintaa. Myös tulevan YTA alueen rooli merkittävä huomioiden lainsäädäntö
- ▶ Väestö ikääntyy, lasten ja nuorten määrä vähenee – palvelutarpeet muuttuvat
- ▶ Palvelujen saatavuus – miten turvataan henkilökunnan saatavuus eri puolille laajaa aluetta

Kansalliskielet – kielelliset oikeudet ja palvelujen kieli

- Kielellisissä oikeuksissa säilyvät nykyiset peruslähtökohdat:
  - Yksikielisillä hyvinvointialueilla palvelut järjestetään hyvinvointialueen kielellä, kaksikielisellä hyvinvointialueella molemmilla kansalliskielillä
  - Oikeus käyttää saamen kieltä sote-palveluissa saamelaisten kotiseutualueella ja tietyissä sote-palveluissa Lapin hyvinvointialueella
- Ruotsinkielisten erityisosaamista edellyttävien palvelujen osalta turvataan osaaminen säätämällä kaksikielisten hyvinvointialueiden yhteistyövelvoitteesta.
- Kansalliskielilautakunta hyvinvointialueen virallinen toimielin ja sillä on lailla säädettyjä tehtäviä.
- Kaksikielisten hyvinvointialueiden yhteistyösopimuksen koordinaatiosta vastaa Varsinais-Suomen hyvinvointialue ja ruotsinkielisten palvelujen kehittämisen tuesta Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue.
- Kansalliskielilautakunnan ja saamen kielen lautakunnan puheenjohtajalla on läsnäolo- ja puheoikeus aluehallituksen kokouksissa.
- Saamenkielen lautakunnan kokoonpano
  - Saamelaiskäräjillä ja Kolttien kyläkokouksella on yhteensä oikeus nimetä vähintään 40 % jäsenistä. Kolttien kyläkokouksella on yksi edustaja.